

Nâng cao vai trò đại biểu Quốc hội chuyên trách / Nguyễn Hồng Chanh
// Đồng Nai. - 2006. -Ngày 3 tháng 1. - tr. 3.

Thực ra, từ nhiệm kỳ Quốc hội khóa I, khóa II, khóa III... đã có đại biểu Quốc hội chuyên trách là các vị Trưởng ban thường trực Quốc hội, Chủ tịch Ủy ban thường vụ Quốc hội... Đến các khóa Quốc hội gần đây, số lượng đại biểu Quốc hội chuyên trách ngày càng nhiều lên: Khóa IX có 22 đại biểu Quốc hội hoạt động chuyên trách làm việc ở Trung ương (5,56% tổng số đại biểu Quốc hội). Cuối nhiệm kỳ Quốc hội khóa IX có 15 đại biểu Quốc hội ở địa phương không làm công tác Đảng nữa chuyển sang làm nhiệm vụ ở Đoàn đại biểu Quốc hội nên cũng coi là đại biểu Quốc hội chuyên trách địa phương (tổng cộng 37 đại biểu, chiếm 9,44%). Nhiệm kỳ Quốc hội khóa X, có 31 đại biểu Quốc hội chuyên trách ở trung ương (6,89%). Cuối nhiệm kỳ này có 14 đại biểu Quốc hội ở địa phương thôi các công việc khác trở thành đại biểu Quốc hội chuyên trách, nâng tổng số lên 45 đại biểu Quốc hội chuyên trách (chiếm 10% tổng số đại biểu Quốc hội). Hai khóa này chỉ có các đại biểu Quốc hội chuyên trách ở Trung ương mới được Quốc hội quyết định, bố trí làm việc tại các cơ quan của Quốc hội và hưởng lương theo Nghị quyết của Ủy ban thường vụ Quốc hội, còn những đại biểu Quốc hội chuyên trách ở địa phương do tình huống mà chuyển sang hưởng lương, phụ cấp và các chế độ do địa phương đảm bảo theo chức danh cũ. Ngay từ đầu nhiệm kỳ Quốc hội khóa XI đã thực hiện Luật tổ chức Quốc hội quy định “số lượng đại biểu Quốc hội hoạt động chuyên trách có ít nhất là 25% tổng số đại biểu Quốc hội”. Với 118 đại biểu Quốc hội chuyên trách khóa này (nhiều nhất từ trước đến nay) đã là lực lượng nòng cốt trong các hoạt động của Quốc hội. Đây cũng là bước tiến mới về tổ chức và hoạt động của cơ quan quyền lực nhà nước cao nhất, hướng tới xây dựng một Quốc hội chuyên nghiệp ở Việt Nam.

Đến nay, nhiều kỳ Quốc hội khóa XI đã tổ chức thành 6 Hội nghị đại biểu Quốc hội chuyên trách là vấn đề mới so với các nhiệm kỳ trước; khẳng định vai trò, vị trí rất quan trọng của đại biểu Quốc hội chuyên trách trong hoạt động của Quốc hội, nhất là hoạt động lập pháp. Hội nghị đại biểu Quốc hội chuyên trách thảo luận các dự án luật để chuẩn bị trình Quốc hội vào kỳ họp tới là một khâu quan trọng trong quy trình làm luật của Quốc hội đã được cải tiến ngay từ đầu nhiệm kỳ. Hội nghị đại biểu Quốc hội chuyên trách còn mở rộng đến các đại biểu Quốc hội khác có thể tham gia thảo luận về những vấn đề quan tâm, góp phần làm cho sinh hoạt của Quốc hội thêm sôi động và dân chủ. Tại các hội nghị này, đại biểu Quốc hội chuyên trách có cơ hội tiếp cận, nghiên cứu sâu các dự án luật, đóng góp nhiều ý

kiến xác đáng từ thực tế cuộc sống để cơ quan soạn thảo luật tiếp thu, chỉnh lý một bước trước khi trình ra phiên họp toàn thể Quốc hội. Cách làm này góp phần rút ngắn thời gian thảo luận ở những phiên họp toàn thể của Quốc hội, đồng thời mang tính chất định hướng, gợi mở để Quốc hội thảo luận sâu hơn, thúc đẩy quá trình thông qua luật của Quốc hội được nhanh hơn. Khi các dự án luật này gửi về địa phương thì chính các đại biểu Quốc hội chuyên trách lại là nòng cốt cho việc thảo luận ở Đoàn đại biểu Quốc hội. Tại những phiên họp toàn thể xây dựng luật, đại biểu Quốc hội chuyên trách đóng góp nhiều ý kiến, nhiều sáng kiến vào việc đổi mới quy trình làm luật, nâng cao chất lượng các dự án luật.

Hầu hết các đại biểu Quốc hội chuyên trách ở địa phương là trưởng, phó Đoàn đại biểu Quốc hội, do vậy cũng là nòng cốt trong việc tổ chức, thực hiện về hoạt động giám sát; tham gia các Đoàn giám sát của Ủy ban thường vụ Quốc hội, Hội đồng dân tộc và các Ủy ban của Quốc hội khi về địa phương công tác. Thông qua hoạt động giám sát

đã có những phát hiện, kiến nghị các cơ quan nhà nước, tổ chức, cá nhân chấp hành đúng quy định của pháp luật, đảm bảo trật tự, kỷ cương xã hội. Đại biểu Quốc hội chuyên trách ở trung ương thường là các đồng chí lãnh đạo hoặc ủy viên Ủy ban thường vụ Quốc hội, Hội đồng dân tộc, các Ủy ban của Quốc hội... tích cực tham gia các phiên họp của ủy ban để đóng góp trí tuệ của mình đối với công việc chung; tham mưu kịp thời giúp Ủy ban thường vụ Quốc hội ban hành những quyết sách phù hợp với tình hình thực tế. Tại các kỳ họp Quốc hội, đại biểu Quốc hội chuyên trách là những người tích cực tham gia phát biểu ý kiến, đóng góp sâu sắc vào những báo cáo về kinh tế - xã hội của Chính phủ, báo cáo của ngành Tòa án, Viện Kiểm sát...

Hoạt động của các đại biểu Quốc hội chuyên trách tuy mới mẻ, chưa có nhiều kinh nghiệm, nhưng đã góp phần quan trọng vào việc đổi mới hoạt động của Quốc hội và Đoàn đại biểu Quốc hội trong những năm qua. Đến nay có thể khẳng định vai trò quan trọng của đại biểu Quốc hội chuyên trách trong các hoạt động của Quốc hội. Nhiều đại biểu Quốc hội chuyên trách hoạt động với tác phong chuyên nghiệp, tính chất chuyên nghiệp, chịu trách nhiệm cao với công việc đại biểu, đại diện của nhân dân. Tuy nhiên, một số đại biểu Quốc hội chuyên trách cũng cần có một quá trình tích lũy kinh nghiệm, đầu tư thời gian nghiên cứu, tìm hiểu, nắm bắt và xử lý thông tin để thực hiện tốt nhiệm vụ, quyền hạn của mình. Hoạt động của đại biểu Quốc hội còn hạn chế do còn có nhận thức chưa đầy đủ về vị trí, vai trò của đại biểu Quốc hội chuyên trách. Đây là vấn đề cần được khắc phục và nâng cao hơn nữa trong thời gian tới thực hiện Nghị quyết Hội nghị lần thứ 9 Ban Chấp hành Trung ương

Đảng khóa XI là “*Hoàn thiện quy chế về vai trò, trách nhiệm của đại biểu Quốc hội chuyên trách*”.

Đóng góp của đại biểu Quốc hội chuyên trách trong những năm qua vào thành tựu chung của Quốc hội là đáng kể ,nhưng cử tri cả nước vẫn mong muốn Quốc hội hoạt động có hiệu quả, hiệu lực hơn nữa. Điều đó càng đòi hỏi đại biểu Quốc hội chuyên trách phải tự hoàn thiện, nâng cao kỹ năng hoạt động, nâng cao trách nhiệm trước cử tri.